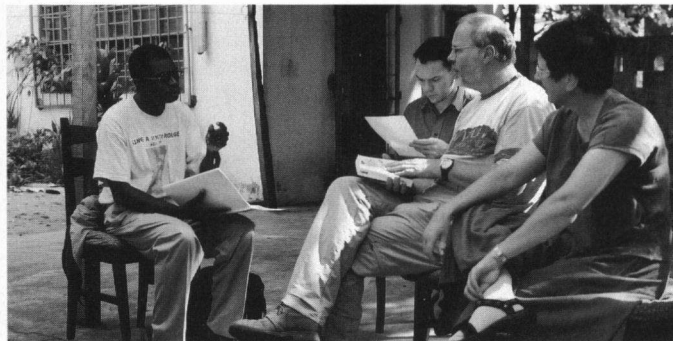

VERENIGINGS NIEUWS

VZZ-ers in tropisch Afrika

Eind 1997 bezocht een groepje zoogdierkenners uit het West-Afrikaanse Benin de VZZ in Nederland en België. Dit tropische land, dat tot 1972 Dahomey heette is 2,7 maal Nederland en telt 4^{1/2} miljoen inwoners. Het samenwerkingsverband, dat uit dit bezoek ontstond, kreeg eind 2000 een vervolg met een bezoek van VZZ-ers aan Benin, om samen met de Beninezen een gids van de knaagdieren van dit agrarische land te maken. Knaagdieren zijn hier een bron van schade, terwijl men tegelijkertijd inziet, dat een hoge biodiversiteit zijn voordeel heeft. Deze tegengestelde 'belangen' resulteerden in een determinatiegids (zie Zoogdier 13(2)). Afgelopen november zijn vier leden van de VZZ naar Benin gegaan om specifiek knaagdiersonderzoek te doen en te bezien of er, naast de knaagdieren, ook andere zoogdiergroepen aan de orde kunnen komen, zoals bijvoorbeeld vlermuizen. Het bezoek begon met een symposium, waar VZZ-ers en Beninezen spraken over biodiversiteit en bescherming. Daarna is tien dagen veldwerk gedaan, dat vervolgens in

nauwe samenwerking is uitgewerkt. Over de resultaten zal wellicht in een komend nummer van Zoogdier gerapporteerd worden.

Jaap de Visser.

*Dr. Jaap de Visser
Conservator
Artis/Plantage Bibliotheek
Universiteit van Amsterdam
Plantage Middenlaan 45
1018 DC Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 525 5898
+31 (0)20 525 6614*

Jubileumjaar feestelijk afgesloten

Met de bijeenkomst "Zoogdieren die geef je de ruimte" is op 23 november jl. het jubileumjaar feestelijk afgesloten.

Tijdens de bijeenkomst is gesproken over de rol die de VZZ speelt en in de jaren '10 kan spelen met betrekking tot zoogdierbescherming, voorlichting en educatie, onderzoek en natuurbeleid.

Ook werden er prijzen uitgereikt aan de winnaars van de ideeënprijsvraag: Klaas Jager en Sietske Rintjema (1e prijs), Peter Twisk (2e prijs), Jan Piet Bekker en Hans Bekker (3e prijs). De prijs bestond uit een VVV-bon en een speciaal voor deze gelegenheid door Peter Twisk ontworpen "Creaploma" (zie foto). Alle inzenders hebben een Creaploma ontvangen. Aan het eind van de middag is een Manifest uitgereikt aan dr. A.N. van der Zande, directeur-generaal Natuurbeheer van het Ministerie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en aan alle aanwezigen.

Uitgangspunt van het Manifest is dat Nederland verandert en dat daarbij ook aandacht gegeven moet worden aan wilde zoogdieren. De VZZ baseert zich hierbij op gegevens, verkregen via wetenschappelijk onderzoek, zoals verspreidingsonderzoek, monitoring en ecologisch onderzoek.

Het Manifest is kosteloos verkrijgbaar bij het VZZ-bureau en werd alle leden toegezonden bij deze Zoogdier.

De bijeenkomst werd afgesloten met de vierde uitreiking van de Scheygrondprijs aan Sim Broekhuizen, waarbij ook diens partner even in het zonnetje werd gezet. Het jubileumjaar is uitbundig gevierd en op gepaste wijze met vele VZZ-leden en vertegenwoordigers van bevriende organisaties afgesloten.

Kris Joosten

Nieuwe bureaumedewerkers

Annemarieke van der Sluijs

Annemarieke van der Sluijs is sinds 2 juli in dienst van de VZZ. Na haar studie Diermanagement (Leeuwarden) is zij in Nieuw-Zeeland twee jaar betrokken geweest bij het Conservation Program.

Weer terug in Nederland is zij begonnen met de studie Bos- en Natuurbeheer (Wageningen), met als specialisatie Dierecologie & Natuurontwikkeling. Zij is bezig met afstuderen en werkt één dag in de week bij de VZZ, waar zij zich bezig houdt met het verwerken van MER-aanvragen. Hierover zegt Annemarieke: "MER staat voor Milieueffectrapportage. In Nederland is milieueffectrapportage sinds 1987 verplicht voor een wettelijk vastgelegde lijst van activiteiten. Een milieueffectrapportage levert de informatie die nodig is om het belang van het milieu en de natuur volwaardig mee te laten wegen bij de besluiten over plannen en projecten met grote milieugevolgen.

De verspreiding en de aantalsontwikkeling van in Nederland voorkomende soortgroepen worden gevolgd door Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's). Sinds 1996 werken deze PGO's, waaronder dus de VZZ, samen in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF).

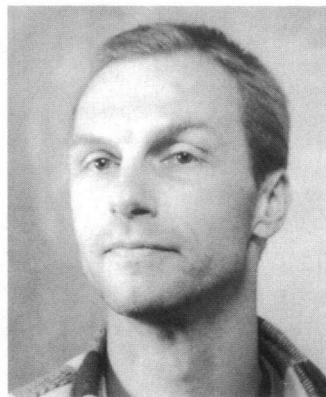
Wanneer een ingenieursbureau aan de VOFF informatie vraagt over een bepaald gebied waar een project gepland is, dan

neemt de VOFF contact op met de verschillende PGO's. Deze leveren de gevraagde informatie aan de VOFF, die de antwoorden van de PGO's bundelt en doorgeeft aan het ingenieursbureau. Indien meer informatie of onderzoek gewenst is, kan het ingenieursbureau rechtstreeks contact opnemen met de PGO's."

Dick Bekker

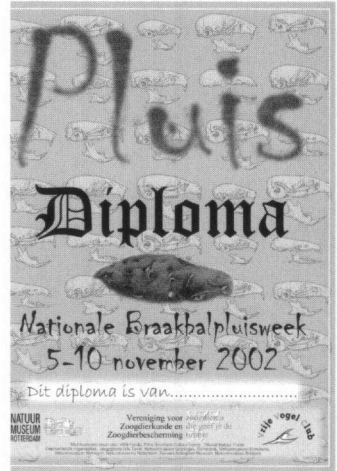
Sinds juni is Dick Bekker aangekomen als projectcoördinator kleine zoogdieren van de VZZ. Hij is in 1988 afgestudeerd als bioloog aan de Rijksuniversiteit Groningen, met als afstudeer-richtingen planten- en dieroecologie. Als opvolger van Maurice la Haye is hij het aanspreekpunt voor projecten en activiteiten op het gebied van (spits)muizen. Naast het begeleiden van projecten is hij verantwoordelijk voor het landelijke verspreidingsonderzoek aan kleine zoogdieren.

"Na een aantal jaren een dtp-bureau aan huis te hebben gerund, gecombineerd met het huismanschap (als vader van Wout (5) en Bas (3)), vind ik het heerlijk om weer beroepsmatig als bioloog bezig te zijn. Met een brede interesse voor flora en fauna, heb ik de mogelijkheid, om aan muizen en spitsmuizen te werken, direct aangegrepen. Twee dagen per week reis ik van Groningen naar Arnhem, waar we met een klein team een hoop werk proberen te verzetten." dick.bekker@vzz.nl

Pluisweek en prijsuitreiking daverend succes!

Ter afsluiting van de Nationale Braakbal Pluisweek vond 15 november jl. de prijsuitreiking plaats. In acht natuurmusea, verspreid over het hele land, konden van 5-10 november jl. ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de VZZ, de hoogste klassen van het basisonderwijs kennismaken met het verschijnsel braakbalpluizen.

Saskia Coenders (Natuurmuseum Rotterdam) en Mandy Cobben (Dierenpark Amersfoort) schreven, in samenwerking met Team 50, een heldere lesbrief en stelden een wervend informatiepakket samen. Peter Twisk had een zeer aantrekkelijk werkvel ontworpen en ook een fraai vel waarop het aantal gevonden schedels kon worden aangekruist en een echt Pluisdiploma, dat elke deelnemer kreeg uitgereikt (zie figuren). De pluisles werd gegeven door de educatieve medewerkers van de musea, daarbij geassisteerd door een deskundige vrijwilliger van de VZZ, de betreffende onderwijzer(s) en natuurlijk de tegenwoordig altijd aanwezige begeleidende ouders, de echte "deskundigen". Bij elke les die gegeven werd bleek het enthousiasme van de scholieren zeer groot -

soms haast onbeteugelbaar... , hetgeen niet alleen bleek uit de snelheid waarmee de ballen uiteengetrokken werden en botten, schedels en kaken werden gestapeld, maar ook uit het uitvoeren van opdrachten: botten herkennen en op het werkblad inkleuren en kaken, op basis van de daarin aanwezige keizen, aan de juiste muizen-groep toedelen. Het wedstrijd-element richtte zich op het vinden van ware muizen ("knobbelkiezen", alleseters).

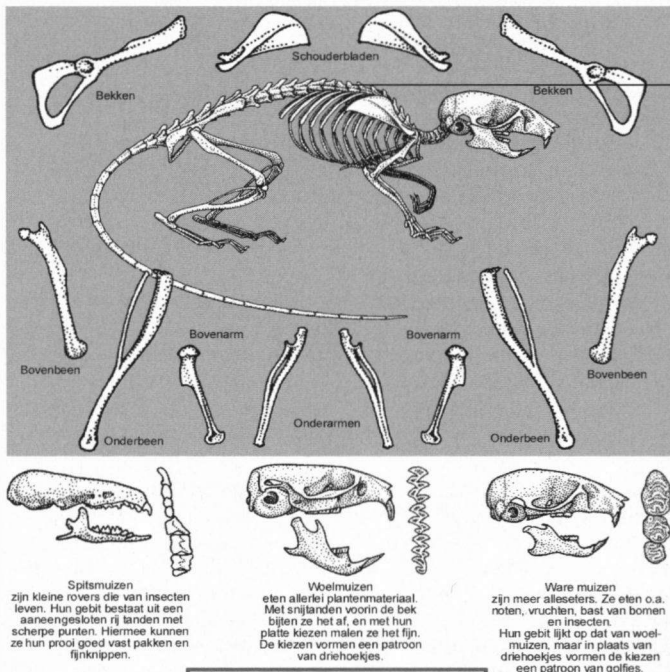
Ruim 2000 kinderen hebben een bal geplozen. Na vergelijking van de resultaten, zoals die op de "centrale post" binnenkwamen, bleek klas 7 van De Wingerd in Zwolle de meeste ware muizen geplozen te hebben: in 35 ballen 32 ware muizen, misschien een partij (kerk)uileballen verzameld in de buurt van een graansilo? En dat moest natuurlijk op het Ecodrome gevierd worden....

Op vrijdagmorgen 15 november reisde ik per fiets af naar het Ecodrome, een grote doos achter op de bagagedrager met daarin een stereoloupe, een paar dozijn preparernaalden, loupes en pincetten en bovendien nog een dik pak "VZZ-zoekkaarten muizenschedelresten in uilenbraakballen".

Na een welkomstwoord deed kinderboekenschrijfster Stasia Cramer een muizenrap waarbij de kinderen moesten raden hoe groot na vier jaar het nageslacht van één muizenpaar is, aannemende dat alle muizen in leven blijven (> 663.552!). Ondertussen werden drie kinderen door RTV Oost geïnterviewd (ze waren live in de uitzending!). De acts van Stasia werden afgewisseld met een optreden van de valkeniersvereniging "Jacoba van Beijeren", bij deze gelegenheid vertegenwoordigd door de familie Theijn uit Berkel en Rodenrijs met hun vier uilen, onder meer een sneeuwuil en een prachtige kerkuil. De dieren waren opvallen rustig na een lange reis, in een vreemde omgeving en met 35 rumoerige kinderen om zich

Breek de braakbal!

Zoek de schedels en botjes van de ware muizen. Kleur de botjes die je hebt gevonden. Hieronder zie je hoe je een ware muis kunt herkennen.

Spitsmuizen
zijn kleine rovers die van insecten leven. Hun gebit bestaat uit een aaneengesloten rij tanden met scherpe punten. Hiermee kunnen ze hun prooi goed vast pakken en fijnknippen.

Vibelmuizen
eten allerlei plantenmateriaal. Met slijntanden vormt de bek bijzen ze het af, en met hun platte kiezen malen ze het fijn. De kiezen vormen een patroon van driehoekjes.

Ware muizen
zijn meer alleseters. Ze eten o.a. noten, vruchten, bast van bomen en insecten. Hun gebit lijkt op dat van woelmuisen, maar in plaats van driehoekjes vormen de kiezen een patroon van golfjes.

Dit werkvel is van

heen. De vele vragen hadden een hoog record-gehalte, zoals: Hoe oud wordt een uil?"" , ""Hoe snel kan een uil vliegen?"" en ""Hoeveel muizen eet een uil per dag?"" Alle vragenstellers kregen een antwoord en uiteindelijk was iedereen tevreden.

Om het feest enigszins in de hand te houden hadden we de eigenlijke prijsuitreiking helemaal aan het einde van de bijeenkomst gepland: het enthousiasme van kinderen maar nu ook van Juf Marjon was nauwelijks meer te beteugelen. Met een vliegdemostratie van de uilen werd het feest en daarmee de Nationale Braakbal Pluisweek afgesloten. Een activiteit die naar meer smaakt!

De pluisweek werd mede mogelijk gemaakt door het Prins Bernhard Cultuurfonds, het VSB Fonds, het Wereld

Natuur Fonds en Nutricia (de laatste leverde 3500 drinkpaks). Deze jubileumactiviteit kreeg veel aandacht in de media: landelijke en regionale radio, TV en kranten.

Kees Canters

Lidmaatschap voor het leven

Op de Algemene Ledenvergadering van 8 april 2000 is het voorstel voor een lidmaatschap voor het leven goedgekeurd. Door een eenmalige storting van € 680,67 kunt u lid voor het leven worden. Leden die al 10 of meer jaar lid zijn kunnen een korting krijgen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het bureau van de VZZ. Het geld komt ten goede van het Zoogdierfonds.

Digitale Index Zoogdier

Op de website van de VZZ (www.vzz.nl) staat een index met artikelen die de afgelopen 10 jaar in Zoogdier stonden. Het is een PDF-bestand. U kunt hem ophalen en met het programma Adobe Acrobat Reader (gratis te verkrijgen bij www.adobe.nl) bekijken.

Daarnaast is de index als een databestand beschikbaar (in Dbase, Excel of elk ander gewenst programma; helaas niet voor MacIntosh). In dit bestand staan niet alleen alle titels, maar ook sleutelwoorden uit de inhoud van de artikelen. Zo kunt u zoeken naar alle artikelen waar de veldmuis in voorkomt of artikelen over wettelijke bescherming van zoog-

dieren. Dit databestand kunt u bestellen door € 5,45 over te maken naar rekeningnummer 203737 van de Postbank (Nederland) of naar rekeningnummer 000-1486269-35 van de Postcheques/Bank van de Post (België), onder vermelding van 'Digitale Index Zoogdier'.

Oproep!

Hulp voor de VZZ website

De VZZ beheert twee websites. Eén algemene website over de VZZ (www.vzz.nl) en één over vleermuizen (www.vleermuis.net). Aan beide websites zijn redacties verbonden en mensen die de aangeboden informatie omzetten naar HTML-tekst en op de website zetten. Voor de algemene website www.vzz.nl is dringend

behoefte aan versterking van de redactie. Zowel mensen die informatie (over zoogdieren, over activiteiten van de VZZ en andere zoogdierclubs enz.) en illustratiemateriaal verzamelen, als mensen die dit kunnen omzetten naar HTML. Het gaat om mensen die in hun vrije tijd actief willen deelnemen aan de redactie en het verspreiden van informatie over zoogdieren en de VZZ. Ben jij zo iemand, neem dan contact op met Jasja Dekker of Mieuw van Diedenhoven. Beiden zijn te bereiken door een email te sturen naar: redactie.website@vzz.nl.